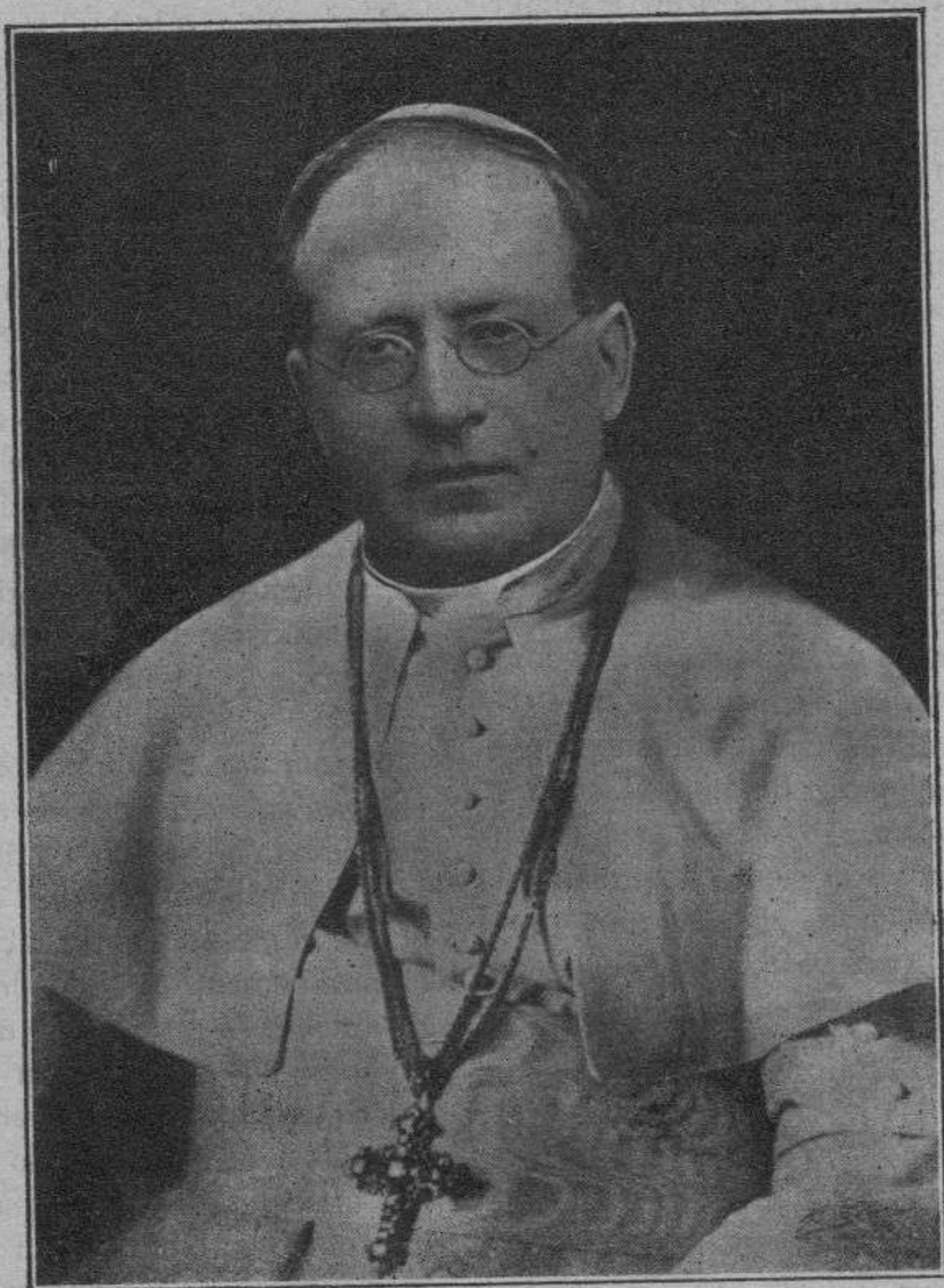


Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY IV : NÚM. 26

REVISTA D'INCA MENSUAL
FEBRER 1922

Redacció i Administració
Murta, 5.-Inca



Al nou Papa Pius XI

la revisteta CA-NOSTRA ofereix el testimoni de adhesió
respectuosa i devota.

A la memòria del ínclit Romà Pontífic BENET XV

II i Últim

Anam a acabar avui aquest modest perfil biogràfic que com a homenatge ha volgut adreçar *Ca-Nostra* a la memòria eterna del excels Pontífic Benet XV.

A l'article primer verem al Vicari de Crist actuar d'Apòstol de la Pau i Angel de la Caritat, dins un circuit seu, durant la lluita mundial. Ara l'hem d'estodiar amb relació amb les potes:ats de la terra, l'hem de veure i admirar com a gran polític i diplomàtic, doncs Benet XV no's poria contentar en realisar una labor personal, per intensa que fos ella, sols amb propostes de rescat i canvi de presoners, amb crescudes almoines; sinó que com a suprem Jerarca de l'Església i Pare de la Cristiandat, havia d'aixecar la seva veu augusta contra la la supèrbia humana que eregida en poder civil par que volgués negar el seu poder espiritual, par que volgués prescindir de la representació moral de la Santa Seu, com si per els governs de l'Europa revoltosa i superba res significás el Cap d'una santa comunió que fa de molts de milions de cors un sol cor.

¿Qué tindrà que sofrir espantosament el seu esperit? Qué tindrà que ofrenar prematurament la seva vida, víctima d'una congoixa insuperable com el seu preclar Predecessor? Benet XV ja ho sap així. Segur de que la Barca de Pere fletarà a la fi par damunt totes les aigos torbolentes del món, prossegueix la seva obra intensa.

*Benet XV i sa Nota an els
Quefes dels pobles en lluita.*

El primer d'Agost de 1919 se los va dirigir aquesta Nota, suficient, com molt bé va dir Mons. Mazella, per fer acreedor a

Benet XV al gloriós títol de Pontífic de la Pau.

La ressonància que va tenir aquesta Nota Pontificia va esser immensa. La Premsa tota de l'Europa, de totes les tendències polítiques, la comentaren per espai de dos mesos sempre favorablement.

En gràcia a la brevetat citarem sols lo que d'ella digué un periòdic liberal d'Italia «Il Popolo Romano» de 20 d'Agost del mateix any siga com siga el resultat de la Nota de Benet XV, és un document d'aquells que basten per si sols per il·lustrar un Pontificat i perdurar en l'Historia.»

En general idò, tots els pobles reberen la Nota no sols amb respecte sinó amb gran satisfacció, perque en ella oviraren un raig de llum en mig de tanta foscura i un raig d'esperança en mig de tanta calamitat. No obstant, com vorèm en el capítol següent, no faltaren espècies tendencioses i calumnioses envers d'aquesta Nota, propalades per plomes sectaris i desenfreides.

Fitsem-nos ara un poc amb la valor jurídica d'aqueixa Nota, es a dir, en la força que havia de tenir en el dret públic, i vorèm com fou no sols un document pontifici de la major importància, com explana admirablement el P. Villada en «Razón y Fe» de 1917—sinó també una llegal Nota diplomàtica de singular significació.

El que siga un document eclesiàstic és de tanta evidència, que no importa aturar-nos massa a provar-ho, puis el Papa dirigeix aquesta Nota com a «*Sumo Pontific que exhorta an els quefes dels pobles en lluita*» la publica oficialment en l'orga de de la Santa Seu, anomena sovint aquesta Nota comú a «Lletres seves» Lletres Apostòliques» i en ella parla i amonesta com a

Pare com dels feels» com a «Pastor universal de les ànimes»

Una dificultat fa notar el mateix sabi jesuïta citat en quant a esser tenguda dita Nota per document eclesiàstic, i es la circumstància de dirigir-se amb ella el Papa no sols an els beligerants catòlics i cristians sinó també an els qu'es trobaven fora de la comunió de l'Església. Però queda resolta totduna aquesta dificultat si's té en conte que el Papa actua com a Vicari de Jesucrist, no unicament amb poder de jurisdicció sinó de magisteri, com a Llegislador i Mestre de les gents, ja siguen bautisades o no bautisades, segons el precepte diví *ensenyau a totes les gents*..

Però la Nota de Benet XV estigué també revestida de tota la força de document diplomàtic. Amb ella Benet XV com a Papa i Rei al mateix temps, realisa un acte de sobirà de la terra i actua com a mediador lleítim per acabar amb tanta destrossa.

Deixant ara apart la qüestió del *domini temporal del Papa*, perque nos allargariem més de lo precis tots els nostros lectors saben perfectament que la seva sobirania jurídica personal és reconeguda per tots els Estats; i per lo mateix Benet XV com a Princep Sobirà d'una Potència admesa per el dret públic internacional, amb la seva Nota an els beligerants, no fa més que llansar an el món un document diplomàtic amb totes les condicions i caràcter de tal. Per això no és extrany que, gaudint de totes aquestes qualitats i per la seva oportunitat, altesa de mires, argumentació sòlida i prudent moderació, fos totduna contestada amb gran afecte i reverència per totes les potències.

¿I les bases d'aquesta Nota? Damunt set bases la fonamentà Benet VX. Sentim no porè explicar-las detengudament per falta de lloc. Respecte d'elles direm unicament que tendeixen a fer substituir a la força material de les armes la força moral del dret; que pregonen la dismiuició simultànea i

recíproca dels armaments i l'institució del arbitratge en lloc dels exèrcits per tota acció pacificadora; que donen llum per fer desaparèixer els impediments de les vies de comunicació i fitxen la verdadera llibertat dels mars, etc. etc. .. ¡Quanta sabiduria, quanta política de pau i amor broten d'aquestes bases! I a pesar d'això, el Papa Benet XV no és admès al Congrés de la Pau, ell qui fonc l'Apóstol de la Pau damunt la terra!

Benet XV i els seus detractors

Com diguerem ja en el primer article, Benet XV en la seva gestió pacificadora rebé injustícies tremendes. Contra la seva veneranda Persona s'aixecà també la calúmnia i la desconfiança. Per això dèiem que el seu Pontificat tengué que ser una congoixa continuada...

Ja en Octubre de 1915 se lamentava *L'Osservatore Romano* de que alguns periòdics espargien notícies falses, i que demostrant poc afecte a la labor del Papa, no poguent negar-la a la descuberta, la calificaven d'inútil i inoportuna. Altres periòdics s'atreviren a dir que el Papa havia sollicitat un armistici per el dia 2 de Novembre d'aquell any, essent fals i mentida.

Més envant, per Abril de 1916, amb el títol lamentable de «Desgraciada intervenció del Papa» el *Messaggero* d'Italia enfloca la calúmnia de que Benet XV s'havia dirigit an el Govern de Berlin per qüestions de presoners i havia obtengut completa negativa.

Per entre tots descolla l'impíu *Le Temps* en la seva tasca calumniosa contra el Papa. En una de ses furiades calvinistes que sol tenir, va prendre peu de l'allocució que el Papa havia dirigida en Juriol de 1916 an els nins, per dir que Benet XV tan sols se lamentava, que no emitia judicis, que debades el Papa feria equilibris per mantenir-se neutral, arribant fins i tot a dir que la excesiva por i flexibilitat de Benet XV no eren coses que li augurassin cap èxit i

que la neutralitat que pretenia, equivalia a la derrota del Pontificat... ¡Quanta calúmnia inclouen aquestes afirmacions de *Le Temps!*

I la Masoneria tampoc hei poria faltar dins el rol let de detractors del Pontífic passat. I així veiem que desde el principi del seu govern se conjura contra el Vicari de Crist perque no fulmina anatemes contra aquells que la astuta Mesoneria voldria. ¿I això perquè ho fà? doncs perque vol obligar a l'Església a que's decidesqui per un dels dos partits lluitants.

Seriem interminables si intentassim estampar 'aquelles calúmnies més principals que's dirigiren contra el Papa durant la guerra.

I mentrestant Benet XV sofreix i treballa. Sols una vegada recordam que esclata d'indignació i fa patent a tot el món el seu dolor contra la falsetat del *Corriere del Priuli* en un article aont estampa coses de la lluita que éll mai ha dites i a on s'hi noten irreverències a sa Persona i amb càstig d'això, no com a venjansa, ordena la suspensió de dit periòdic.

Després de la lluita no cessen encara els seus detractors. L'any passat, el darrer de la seva vida, la premsa impia encara'l calúmnia, quant afirma falsament que Benet XV pretenia aixecar un emprèstit de 100.000 milions, quant dèia que la Santa Seu tenia mires particulars en fer que's suavisàs *L'Entente* envers l'Alemanya i en fer intervenir la seva Persona amb l'intentona del ex-rei Carles d'Hungria. ¡Quanta perfidia! ¡quanta calúmnia!

Roses e :tre espines ..

En mig de les amargors i penes Benet XV reb algùn consol que depara la Providència.

En 1915 l'Acadèmia de Ciències de Suècia, davant l'obra gegantina del Pontífic, li concedeix el *Premi Nobel*.

Més tart, en 19 d'Agost del any següent

quant s'obrí de bell nou el *Reichstag* d'Alemanya, el canceller del Imperi d'aquell temps, Betmann Holweg li dedica grans elogis per sa idea del canvi de presoners; i les paraules d'aquest Cap de govern són rebudes amb gran ovació.

Per abril de 1918 tot el poble de Polònia, amb la persona del Bisbe de Posnania, li manifesta la seva gratitut eterna pels seus desvel laments en vers d'aquesta nació. I després rebé aquell Missatge de les 200.000 firmes de mares franceses que li agraiexen lo que feu pels seus fills; i aquell altre de les 200 000 viudes també de França que li envien un magnífic calze d'or. I Constantinopla li aixeca un monument valiosíssim, el primer en tot l'Orient. I moltes nacions de l'Amèrica del Sur, quant arriba el 6 de Setembre de 1919, aniversari de sa Coronació Pontificia, com a tribut d'admiració celebra aquella «gran diada del Pontífic» que va constituir un vertader plebiscit d'amor al Papa. I fins i tot la premsa judaica amb el seu gran diari «Neve Freic Presse» l'any passat, davant lo que el Papa va fer per Austria, no pot menys d'elogiar-lo i de pregonar la seva actuació... Roses entre espines...

Benet XV, idò, gran diplomàtic.

Aquesta expressió se desprén de lo que venim senyalant.

La seva labor diplomàtica durant la guerra queda manifesta en tot lo dit. La de la post-guerra és tan recent que bastarà un petit esforç per recordar-la.

Desde 1914 s'acreditaren davant Benet XV les sigüents legacions diplomàtiques: Inglaterra, Paisos Baixos; Portugal, Hungria, Polònia, Rumania, Checoeslovaquia Yugooslavia. Se creà ademés l'embaixada alemana, les legacions del Brasil, Chile i Perú pujaren també a Embaixades.

La victòria més significada per Benet XV fonc la reanudació de relacions de la Santa Seu amb França. Es que la justícia i

el bon sentit s'imposaren. «Desde que vaig pujar al Poder—digué Briand a un històric debat parlamentari—m'he convensut que les relacions amb el Vaticà son imprescindibles a França!... poreu desfer lo que jo he fet; pero si adoptau una política de partit vos tirau cap una pendent perillosa...! I per 174 vots contra 129 se restableixen les dites relacions. Fonc el darrer i més gran consol que rebé el Papa.

Benet XV idò,—i anam a acabar—fonc un gran diplomàtic. Deixeble perfecte de Lleó XIII ide Rampolla, sabè seguir llur escola i com a Representant de Deu sabè tenir totes les suavitats i tots els acerts necessaris per sa missió elevadíssima.

JOSEP AGUILÓ, PBRE.

A. E. R. I. P.

Inca 9 Març 1922.

ORACIÓ A LLATZER

PER LA PATRIA

Encara hi ha molts fills qui ploren
oh Llàtzer sant, resucitat!—
fills de ma terra, qui se moren
si no se'ls dóna claretat.

Si no s'ens dóna la ventura
de veure el rostre resplendent
i la mateixa carnadura
de nostra mare, avui jaent.

Avui jaent i oblidada
per qui li deu tanta d'amor;
avui perduda en la vesprada
de tants de segles de foscor.

Ja sé que té l'ànima viva
—bé que la sent dintre de mí—
però son cos, amb sa nativa
fecunditat, tant plena ahí,
qui'l mantè pres qui'l nos aparta
dels nostros llavis en follia?

llavis ardents com els de Marta,
iguals també que els de Maria...

Tu que obeïres al contacte
de l'esperit amb la carn morta;
tu que sortires blanc, intacte,
quan el Senyor cridà a ta porta,

fes que ma Pàtria ressucit!
lliure de tota formadura.
Si abans fou rica de profit
ho sigui més en sa frescor futura!

GUILLEM FORTEZA.

L'HARPA D'INCA

Carta Uberta

Sr. D. Llorenç Nicolau

President del «Club Central».

Molt Senyor meu i amic: En nom dels joves orfeonistes que componen «L'Harpa d'Inca» i del excel·lent Director D. Jaume Albertí, i en nom propi, me plau comunicar-li els nostres sentiments d'agraïment i gratitud per la franca acollida de que fòrem objecte el vespre que anàrem a cantar a la senyorial Societat que vosté tant dignament presideix.

Impulsats per nostra pròpia iniciativa, veniem temorecs sens més pretensions que mostrar, modestament, als amics tertutians del «Club» les primeres cançons que havíem apreses. Però Vosté, i la Junta Directiva, nos prepararen una veritable festa artística, honorant ferm la nostra presentació al fer-nos alternar en la notable violinista Cristeta Goñi i convidant per la nostra audició lo més florit de la societat inquera.

Cregui, senyor Nicolau, que aquella vetlada, plena de íntima fruïció, serà per nosaltres de perdurable memòria per senyalar nostros primers passos dins la vida artística, i sentir-nos aflagats en vostres aplaudiments i coral estima per seguir la tasca d'un ideal, que, per l'abriment de la bellesa i del sentiment estètic, treballam amorosament i en germanívola inquietut.

Els orfeonistes grandement satisfets per l'esplèndit refrec i demés atencions que gaudiren en vostra societat, altre cop quedaren sorpresos

al dir-los que ens havieu regalat per «L'Harpa d'Inca» un donatiu de 250 pessetes. Tots brindàrem per la salut i generositat del President i dels seus consocis.

El vostre exemple deuria esser imitat per tots aquells que senten fretura de idealitat i enlairement damunt el materialisme de la ciutat, perquè no se puga dir que Inca caduca tot lo que sia art, bellesa i espiritualitat. «L'Harpa d'Inca» espera, que la protecció col·lectiva iniciada pel «Club Central» tindrà ramificències dins altres col·lectivitats i entre els seus propis socis.

Al trasmetrer-li els desigs i els afectes més fervorosos de tots nosaltres, li preg los faci extensius a la benemèrita Junta i demés consocis.

El saluda son amic:

El President de l'Harpa d'Inca
MIQUEL DURÁN

Inca 7 de Març de 1922

Cronico d'Inca

Dia 1.—Ahir a presència de l'Ajuntament el Sr. Rector beneí un cotxe destinat a transportar als morts al Cementeri; i avui s'ha estrenat, essent el primer que se n'han duit amb ell Mestre Miquel Ferragut.

L'Ajuntament hu ha donat per empresa mediant una subasta que va fer temps enera, i que va treure En Josep Ferrer. Les classes que han establertes són los següents: Primera 65 ptes; segona 40; tercera 25; quarta 5; i pobres de solemnitat gralis.

—«La Propagadora Balear de Alumbrado» ha publicat la Memòria del exercici de l'any 1921. En ella fa constar que han donat excel·lents resultats els nous fils i transformadors que han posats per Inca per haver desaparegut les deficiències del voltatge, com efectivament és així. Això los anima a seguir la reforma, i ja tenen encarregat un nou transformador de 100 K. V. A.

Durant aquest any confien que quedarà totalment llesta la nova línia, i llavors tendran forsa sobrera per la corrent del consum de la població.

Han tengut un benefici net de ptes. 52.088'57, quina quantitat deixa lloc per repartir un dividend de 6 pessetes per acció i

posar al fondo de reserva 12.706'84 ptes.

Dia 5.—Es fan les eleccions de regidors. A Inca hi ha lluita granada. Han sortits triomfants D. Miquel Pujadas (Missè) maurista; D. Antoni Riera (Metge) conservador; D. Josep Pujol Martorell. lliberal independent i els lliberals D. Bartomeu Payeras, D. Juan Noguera, D. Jordi Bisellach, D. Juan Truyol i D. Antoni Truyol i l'obrer D. Miquel Rayó, socialista. La coalició de les dretes perdé les eleccions, això que aportaren a les urnes 260 vots més que les esquerres. La causa és que en el primer districte anaren al «Copo» i perderen per dos vots dos candidats. Ara es facil que pel nomenament de batle, si ha d'esser de elecció popular, hi haja empatada, que resoldrà la sort.

Dia 6.—Rebem la gran noticia que ja tenim Papa, essent elegit pel Cónclave el Cardenal Ratti que ha près el nom de Pius XI.

Els inquers: Canonge Quetglas, Mn. Palou i Mn Sampol, i l'amon Jaume Cortés que pel setembre passat visitaren Roma i lograren una audiència de Benet XV, se trobaren també a Milàn quan el Cardenal Ratti feia l'entrada en aquella ciutat, que fone grandiosa i li oïren missa.

Dia 9.—En la sessió del Consistori de nit es parla de fer un edifici per una escola graduada.

En Durán, proposa que, interinament, es projecti i es faci dit edifici que serà cosa llarga, l'Ajuntament demani al Govern el professorat, perquè segons l'han enterat, vendria ben prest. L'edifici del Pes del besò, propietat del Municipi, a on ara hi ha una escola individual, les habitacions del Mestre, i les dependències de la Casa del socós i del conserge, decantant tot això, fé condicions per haver-hi l'escola graduada, com abans l'hei tenien els Germans de les escoles cristianes. Això costaria relativament poc, i dins un any pot ser tenguessem l'escola graduada que ja funcionàs, perquè creu En Durán que'ls Inspectors d'ensenyança darien bons informes d'aquesta casa.

No se acordà res respecte el particular.

Dia 12.—Se donà un dinar a d'alt del Puig d'Inca als alumnes de les Escoles Nacionals. En la secció de «Mallorca Editorial» se troba la ressenya.

Dia 22.—El Senyor Batle crida a la Sa-

la totes les persones principals de la Ciutat per tractar de fer un emprèstit per fer una Escola Graduada. Es parlà llargament de l'assumpte presentant-se distintes formes, finalisant-se nomenant una Junta perquè les estudiàs detengudament.

Dia 20.—D.^a Juana Vidal Mestra de Muro i D. Pere Ventayol, Mestre de Costitx se han units amb la llaçada matrimonial sota el peus de Nostre Senyora de Lluch.

De veres les desitjam moltes felicitats en son nou estament de vida.

Dia 25.—L'amic estimat Jaume Estrany i la formosa damisel·la Maria Socias també s'han enmaridats.

Felicitant la bella parella, desitjant-li tota classe de prosperitats en la vida matrimonial, que Deu beneesca llargament.

—La societat «Club Central» celebrà una vetlada musical, que fou concorreguda per lo més distingit de la Ciutat. L'Orfeó d'Inca heu va agotar tot el seu repertori, donant una agradable sensació a molts de concurrents que encara no l'havien sentit. Això no pèrix d'Inca—varen sentir dir a molts—tant pel seu art com per la compostura que guarden aquets joves.

La notable violinista Cristeta Goñi acompanyada de l'habil pianista Josep Vicens va etzcutà difícils peçes dels grans mestres, meresquent repetits aplausos.

La senyorivola societat va obsequià amb un abundant i generós *lunch* als músics i convidats.

Dia 28.—S'acaben les coranthes dedicades al Cor de Jesús. Són estades molt solemnes i concorregudes. Heu ha predicat mossèn Jaume Sastre fent tots els sermons sobre la devoció del sagrat Cor. En la conclusió hi ha assistit l'Ajuntament.

—Nos trobàm el darrer de febrer. Enguany és estat molt templat i apenes ha fet fret. Se deia si una gelada havia mort la metla però pareix que va fer poca cosa; mes ja comensa a fer falta pel sembradriu una bona aigo. Que Deu la nos don. Amen.

Mallorca Editorial

CRONICA

La fiesta escolar de Inca

Organizada por el magnífico Ayuntamiento de Inca y costeadado por varios concejales, se realizó la anunciada jornada escolar en el Oratorio de Santa Magdalena del Puig de Inca.

El tiempo lluvioso, indeciso, con que amaneció el día hizo vacilar en la partida.

Mas, finalmente, a las 10, delante la Casa Consistorial, el Orfeón «L'Harpa d'Inca» que había sido noblemente invitado por el alcalde en el concierto-saludo al Ayuntamiento que dió el día 1.º del año, abrió la fiesta con el «Himne mallorquí, de Pol, y «L'Arbre Sagrat», de Morera.

Después los niños y los alumnos de las escuelas de adultos con sus maestros emprendian la marcha al Puig en dos hileras y llevando carteles con inscripciones del siguiente tono: Viva la instrucción, Viva Pio XI, Viva Alfonso XIII, «Extirpem l'analfabetisme, Visca el bon parlar», etc.

Marchaban detrás varios concejales con el Inspector de 1.ª Enseñanza don Juan Capó, el Maestro Nacional de Binisalem señor Morey y otras personalidades.

En la misa que se celebró en el Oratorio el Orfeón cantó «Jesu dulci», de Vitoria, y otros motetes de polifonía.

Y vino la hora de la comida.

El Alcalde don Pedro Cortés y varios señores concejales sirvieron ellos mismos un suculento menú a los 250 alumnos, a los orfeonistas y a los otros asistentes, cuyo conjunto no bajaría de unos 350, que plato en mano pasaban a recogerlo.

Ofrecía un bello aspecto la gran explanada del Puig llena de grandes grupos de niños que, sentados al suelo, comían alegremente su ración.

La nota típica fué que las distinguidas personalidades que asistieron, incluso el Rector señor Rayó, en ejemplo de cordialidad con la infancia, pasaron junto a las cacerolas a recoger su parte. Y como los niños, comieron al aire libre y plato en mano.

Después por la tarde, «L'Harpa d'Inca»

Flors de Mallorca

1.ª Edición

ANTOLOGIA DE POETES MALLORQUINS

Ejemplar: 0'90 Docena: 9 Pesetas

cantó como siempre con gran ajuste las mejores piezas que tiene aprendidas.

Antes de la partida se regaló a cada una de las escuelas una bandera nacional y otra mallorquina que enarbolaron con los carteles en su regreso a Inca.

En el punto de partida, el señor Inspector y el teniente de Alcalde señor Reus dirigieron la palabra a los escolares.

Acabó la fiesta con varios vivas clamorosos.

La enhorabuena a la fracción del Ayuntamiento que, en su afán por la enseñanza, regaló a los niños con tan alegre día. Y un grito de animación para que no cesen en su tarea de dar al pueblo el don preciado de la cultura.

Altair.

MALLORCA EDITORIAL

Murta, 5.

INCA - Mallorca

Esta empresa editorial acaba de poner a la venta uno de sus nuevos libros,

Las claras y virtuosas mujeres

magníficamente adecuado a las niñas de 10 a 12 años y que acompañará a la mujer durante toda su vida como una fuente de consuelo y bellos ideales.

MAESTRAS: Adoptad como libro de lectura el de

Las claras y virtuosas mujeres

Ejemplar: 1'60 — Docena 17 Pesetas

Cuaderno de Rotación

La explicación de este cuaderno, tan usado en otros países, la encontrará el lector en la conferencia del Inspector, D. Juan Capó, que publicamos al número 24 en la sección de Mallorca Editorial.

Se ha puesto en venta a 50 céntimos ejemplar, 5 pesetas docena, y a 40 el cien.

MALLORCA EDITORIAL desea llevar a las escuelas arte y ciencia y sirve todos los encargos de librería y material de enseñanza.

M. DURAN, Calle de la Murta, 5.—**INCA · Mallorca**